

ИЗВЕШТАЈ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ ЗА ИЗРАДУ ДОКТОРСKE ДИСЕРТАЦИЈЕ

I ПОДАЦИ О КОМИСИЈИ

Датум и орган који је именовао комисију

Одлуком Научно-наставног већа Филолошког факултета у Београду од 16.05.2012.г образована је Комисија за одобрење теме за израду докторске дисертације коју је мр **Ивана Божовић** пријавила под насловом ***Филмске адаптације Гогољевих дела.***

Састав комисије:

1. **Корнелија Ичин**, редовни професор, ужа научна област Руска књижевност, датума избора у звање 15.07.2009. г., Филолошки факултет у Београду
2. **Ирина Антанасијевић**, ванредни професор, ужа научна област Руска књижевност, датума избора у звање 26.06.2009.г., Филолошки факултет у Београду
3. **Тања Поповић**, ванредни професор, ужа научна област Општа књижевност, датума избора у звање 08.07.2008.г., Филолошки факултет у Београду

II БИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

Ивана (Никола) Божовић, рођена 4.4.1977 године у Кули. Дипломирала је на Катедри за руски језик и књижевност Филолошког факултета у Приштини.

Постдипломске студије, одсек Наука о књижевности, завршила у Београду где је и 9.2.2012 године одбранила магистарску тезу под називом „*Категорија имена у руским и српским бамама*“.

Тренутно запослена као сарадник у настави на катедри за русистику, Филозофског факултета Приштинског универзитета са привременим седиштем у Косовској Митровици.

III БИБЛИОГРАФИЈА КАНДИДАТА

1. „*Бајалачка традиција у Русији*“ у Б.Јовановић (ур.) Зборник радова Филозофског факултета Универзитета у Приштини (књ.XLII 1); стр.364-373. ISSN: 0354-3293

IV ОЦЕНА ДА ЈЕ КАНДИДАТ ПОДОБАН ДА РАДИ ДИСЕРТАЦИЈУ

Увидом у биографију и библиографију кандидата, Комисија сматра да **кандидат мр Ивана Божовић** испуњава све услове за израду докторске дисертације

V ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ПРЕДЛОЖЕНОГ МЕНТОРА

За ментора је предложена др Ирина Антанасијевић, ванредни професор Филолошког факултета у Београду, Катедра за славистику.

Библиографија ментора са најмање 5 јединица релевантних за област из које се ради докторска дисертација:

1. Об одном мотиве в русской литературе начала XX века или обезьяньи гримасы интертекстуального анализа / Ирина Антанасијевић // Славистика, 2003. - BIBLID 1450-5061 ISSN 1450-5061 с.225-239
 2. Голод, Сборник статей Дозор как симптом / Ирина Антанасијевић // Культурологический сборник, Москва.: Фаланстер (2006). - ISBN 587987042-1.
 3. Современная русская драматургия (творчество Э. Радзинского) / Ирина Антанасијевић // Књижевност и историја VIII : зборник радова са међународног научног скупа. – Ниш : издавач, 2006. - ISBN 86-7025-417-4, стр. 131-142
 4. Типологија комического в восприятии национального / Ирина Антанасијевић // Комедия у сръбской књижевности : зборник радова. – Приштина : Филолошки факултет, 1997 , стр.101-121
- *III Међународна научна конференција, 23-25 мај 1996, Приштина-Призрен
5. Фольклор и авангард: символы и явления, Ниш, Градац: Despot Book, 2011, ISBN 978-86-88877-04-6, 253 стр.

Комисија сматра да др Ирина Антанасијевић испуњава све услове за ментора ове докторске дисертације за област Руска књижевност и култура

VI ОЦЕНА ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ

Опис теме:

Истраживање и проблеми који проистичу из предложене теме за израду докторске дисертације под насловом „*Филмске адаптације Гогољевих дела*“ отварају могућности за сложен и вишестран научни рад. У свом образложењу Ивана Божовић наводи да се на основу културолошке и семиотичке анализе фактичког и теоријског материјала могу показати особености међусобних утицаја таквих видова уметности као што су књижевност и филм. Компаративна анализа језика књижевности и језика филма и анализа специфике филмске адаптације представља и основни циљ истраживања. Намера кандидата је да спроведе истраживање и да размотри особености функционисања класичног књижевног текста на примерима различитих екранизација дела Н.В.Гогоља у Русији-од 1909. год до данас.

Основни правац истраживања имао би интердисциплинарни карактер јер сагледава пројекцију једне остварене уметничке форме (текста) у другој форми, која је у погледу ангажованости перцепција сложенија – филма. Кандидат у свом образложењу такође напомиње да дејство књижевног текста на читаоца јесте и у изазивњу визуелних представа, као и аудитивних сензација, тј. транспонована у звук. Уз поштовање нарочитог и специфичног простора деловања књижевности на свест читаоца, у овом раду кандидат ће покушати да кроз естетику филма, односно остварених екранизација, која подржава обе (главне) перцепције стварности, представи сложену поетику Н.В.Гогоља.

Екранизација је увек дубоко повезана са временом у којем настаје, а translација класичних дела књижевности посредством кинематографије заправо је секундарно сведочење о времену настанка филма. Сам квалитет превода класика на језик кинематографије и телевизије је проблем који изискује озбиљна истраживања. У предложеном раду маркиране су перспективе такве историјско-функционалне анализе: испољавање основних принципа избора књижевног материјала и објашњење њихових мотива; испољавање веза између «уметности приче» и «приказивања» као и утврђивање степена њихове истоветности; присуство субјективних фактора у формирању основних ефеката екранизације (игра глумаца, сценарио, режија итд). Све то омогућава да се област анализе екранизација класичних текстова књижевности посматра као посебно поље науке о књижевности кроз матрицу историјско-функционалног приступа. Самим тим, постаје

јасно да ће ова дисертација у великој мери морати да се усредсреди и на књижевна и на естетичка питања и проблеме као и на сложени однос између две уметности.

Библиографија прелиминарних истраживања

Кандидат је приложио библиографију од 39 библиографских јединица релевантне за истраживање. Овде наводимо јединице најзначајније за истраживање:

1. Аронсон О. К концепции «языка реальности» П.П. Пазолини // Авто-био-графия. К вопросу о методе. Тетради по аналитической антропологии. № 1. М., 2001.
2. Барт Р. Третий смысл // Строеие фильма. М., 1984.
3. Варганов А. Образы литературы в графике и кино. М., 1965.
4. Иванов Вяч. Вс. Эстетика Эйзенштейна // Вяч. Вс. Иванов. Избранные труды по семиотике и истории культуры. М., 1998.
5. Лотман Ю.М. Семиотика кино и проблемы киноэстетики // Лотман Ю.М. Об искусстве. СПб, 1998.
6. Петровская Е. Об абстрактного с запретному: киноссемиотика в России // Авто-био-графия. К вопросу о методе. Тетради по аналитической антропологии. №1. М., 2001.
7. Маневич И. Кино и литература. М.: Искусство, 1966. - 240 с.
8. Сергеев Е. Перевод с оригинала: Телеэкранизации русской литературной классики. М.: Искусство, 1980. -200 с., илл. 9. Шкловский В. Литература и кинематограф. Берлин: Универс. русск.изд-во, 1923. - 59 с.

Методолошки приступ проблему истраживања

Као основу методолошког приступа кандидат предлагае интердисциплинарни метод, којим ће истраживати проблем међусобних утицаја уметничких форми, а нарочито његов утицај на формирање такве синтетичке уметности као што је филм. Дијалог културе је основни, суштински фактор у процесу екранизација књижевних дела. У процесу стварања филма, а у том смислу и при екранизацијама књижевних дела, принцип дијалогизма делује на смо као пресек националних култура, већ и као пресек култура различитих историјских епоха, уметничких стилова, слике света итд.

Сама анализа вршила би се помоћу семиотичке методе. Управо семиотика омогућава изучавање различитих врста уметности и компарације међу њима, не дајући предност ниједној од њих, јер у принципу реална атмосфера и којој се знаци реализују за семиотику и нема посебне важности. У раду ће пре свега бити размотрени основни принципи семиотичког приступа и његова примена на сферу уметности. Они ће бити приказани кроз различите аспекте: *синтаксички* – као специфичност језика филма, *семантички* – као однос уметности и стварности, *прагматични* – на плану утицаја различитих родова идеологема, како при стварању тако и при интерпретацији филмова. Управо ће семиотички приступ омогућити да се спозна принципијелна разлика између језика Гогољевог књижевног дела и језика филмских адаптација Гогољевих дела, јер знаци језика филма и знаци вербалног језика на којем се стварају уметничка дела немају истоветну природу.

Семиотичка анализа проблема језика филма показује да је он, при свим својим недостацима и непостојаности ипак посебан код на који велики утицај имају суб-кодови, лексички кодови, идеологеме итд. карактеристични за ту културу у чијим се оквирина филм и ствара.

Очекивани резултати

Темељни одговори на постављена питања изискују озбиљне истраживачке поступке и аналитичка сагледавања. Спроведене на наведеним изворима, анализе наведених питања представљаће допринос науци о књижевности и употпунити слику и теоријски допунити празнине присутне у сагледавању овог жанра и вида уметничког израза у руској књижевности.

План рада

Рад ће бити подељен у неколико целина. У уводном делу, кандидат ће настојати да размотри проблем интердисциплинарности уметности (књижевности и филма), затим проблем адекватног преноса литерарног текста у „формат“ кинематографије. Посебно ће бити размотрен принцип дијалогизма као основни принцип романа и тв екранизација. Нарочита пажњу биће посвећена уметничком тексту као кинематографском проблему и основним критеријумима трансформације поетике романа у естетику филма. У каснијим поглављима, који ће чинити главни део предложеног рада, кандидат ће истражити у основном следеће екранизације:

Ведьма (филм, 2006)

Вечера на хуторе близ Диканьки (филм, 2002)

Вечера на хуторе близ Диканьки (филм, 1961)

Вий (филм 1909)

Вий (филм, 1916)

Вий (филм, 1967)

Вий: Возвращение(планируется выпуск в прокат в январе 2013)

Дело о «Мёртвых душах»(телесериал, 2005)

Женитьба (филм, 1936)

Женитьба (филм, 1977)

Инкогнито из Петербурга

Как поссорился Иван Иванович с Иваном Никифоровичем (филм, 1941)

Как поссорился Иван Иванович с Иваном Никифоровичем (филм, 1959)

Мёртвые души (филм, 1909)

Мёртвые души (филм, 1960)

Мёртвые души (филм, 1984)

Майская ночь, или Утопленница (филм)

Нос (филм, 1978)

Ночь перед Рождеством (филм, 1913)

Портрет (филм, 1915)

Пропавшая грамота (мультфильм)

Ревизор (филм, 1952)

Ревизор (филм 1996)

Русская игра (филм, 2007)

Счастливый конец (филм, 2010)

Тарас Бульба (филм, 2008)

Шинель (филм, 1926)

Шинель (филм, 1952)

Шинель (филм, 1959)

Начин рада свакако подразумева и низ конкретних задатака, од којих кандидат наводи следеће:

-анализирање основне руске (и совјетске) екранизације дела са историјско-функционалне тачке гледишта (кроз призму поетике дела)

-карактеристика механизма адаптације књижевног дела који се у екранизацији реализује кроз поетику и специфичан језик кинематографа

-одређивање могућих осталих интертекстуалних веза са књижевно-уметничком традицијом
-критичко сагледавање перцепције насталих екранизација и њиховог универзалног уметничког домета, независно од историјског контекста

VII ЗАКЉУЧАК СА ОБРАЗЛОЖЕНОМ ОЦЕНОМ О ПОДОБНОСТИ ТЕМЕ И КАНДИДАТА:

На основу наведених података о кандидату, Комисија констатује да је мр Ивана Божовић **подобна** за израду докторске дисертације.

На основу постављених циљева и очекиваних резултата, Комисија констатује да је предложена тема **подобна** за израду докторске дисертације у области Наука о књижевности, ужа научна област – Руска књижевност и култура.

На основу наведених података о предложеном ментору, Комисија констатује да је др Ирина Антанасијевић **подобна** за ментора предложене докторске дисертације.

На основу изнетог, Комисија предлаже Наставно-научном већу Филолошког факултета у Универзитета Београду да донесе позитивне оцене о подобности кандидата мр Иване Божовић и предложене теме докторске дисертације: ***Филмске адаптације Гогољевих дела***

ПОТПИСИ ЧЛАНОВА
КОМИСИЈЕ

Др Корнелија Ичин, редовни професор

1. _____

Др Ирина Антанасијевић, ванредни професор

2. _____

Др Тања Поповић, ванредни професор

3. _____